

Jön a Prémium Évek Program

Prémium Évek Programot indít a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium 2005 január elsejével, ezzel teremtve meg a lehetőséget a közszolgáltatból való fokozatos, méltányos kivonulásra. A programban azok a köztisztviselők, ügykezelők, közalkalmazottak vehetnek részt, akiknek a közigazgatás korszerűsítése miatt megszűnik munkakörük, ugyanakkor három éven belül nyugdíj jogosult-

ságot szereznek, és legalább 25 év közszférában eltöltött munkavisztonnyal rendelkeznek. A program három évre szól, az abban résztvevőknek vállalniuk kell, hogy ez alatt hetente legfeljebb 12 órát dolgoznak, korábbi bérük 60 százalékáért. Ez a három év a nyugdíj szempontjából szolgálati időnek számít.

A szaktárca speciális tartalékállomány bevezetését is indokoltnak tartja.

A tartalékállományba kerülők kiemelten részesülnek a munkaerőpiaci szolgáltatásokból, egy évig kapnak havi bérük 60 százalékát, amiért hetente legfeljebb két napot dolgoznak részmunkaidőben. Az egy év alatt megszereznek azon ismereteket, amelyek szükségesek a versenyszférába való elhelyezkedéshez. A tárca célja, hogy a közszférát kényszerből elhagyók létbiztonságát ezekkel a programokkal biztosítsa, megteremtse számukra azokat a feltételeket, amelyek segítségével megfelelhetnek az új kihívásoknak.

Indul a metróépítés

Még decemberben megjelenik az EU hivatalos közlönyében, majd a hazai Közbeszerzési Értesítőben is a budapesti 4-es metró első pályázati kiírása – jelentette be *Demszky Gábor* főpolgármester. A 295 milliárd forintos beruházás finanszírozásán az állam és a főváros 70:30 százalékos arányban osztozik. A költségek 75 százalékára az Európai Beruházási Bank (EIB) nyújt hitelt. Az első, az alagút és a kapcsolódó állomásszerkezetek megvalósítására kiírt pályázatot a legnagyobb volumenű tender, mintegy 40 milliárd forintos. A kétfordulós nemzetközi pályázat eredményeképpen várhatóan jövő ősszel köthető meg a szerződés a győztesrel.

Erősödő decentralizáció

Jövőre minden ediginél nagyobb összeg, mintegy 101 milliárd forint segíti a régiók és kistérségek felzárkóztatását, a területi különbségek mérséklését. Ebből összességében 79 milliárd a hazai költségvetés, 22 milliárd pedig az Európai Unió támogatása.

A hazai mellett 2005-ben már több mint 22 százalékot tesznek ki az uniós támogatások, s a következő években ezek a források gyorsuló ütemben emelkednek majd. Az EU PHARE- és Interreg programja, valamint a regionális operatív program keretében 2004–2006 között közel 150 milliárd forint értékű beruházás kezdődhet meg. Jövőre várhatóan 32,4 milliárd forinthez jutnak a nyertes pályázók: a 22,1 milliárdos uniós támogatás mellett 10,3 milliárd a hazai társfinanszírozás.

Jelentős előrelépés a decentralizációban, hogy a hazai területfejlesztési forrásokból 57 milliárd forint elosztásáról a régiók, illetve a megyék döntenek, 1,5 milliárd pedig közvetlenül a kistérségek fejlesztését szolgálja. Ez a duplája a tavalyi összegnek. A régiókhoz és a megyékhez a támogatások nagyobb részével együtt a feladatokat is átcsoportosítják. A fejlesztési célok: munkahelyteremtés, közútfejlesztés, önkormányzati utak burkolatfelújítása, a települések hulladékkezelésének fejlesztése, turisztikai fejlesztések, illetve a regionális innováció és a k+f támogatása. A pályázatok kiírásánál minden régió és megye súlyozhat, maga döntheti el, hogy melyik célt helyezi előtérbe. Így ott hozták meg a döntéseket, ahol a legjobban ismerik a helyi körülményeket és igényeket.

Önkormányzati vagyonátadás

Ingyenesen önkormányzati tulajdonba kerül 272, jelenleg kincstári vagyonba tartozó ingatlan. Összesen 123 önkormányzat juthat hozzá megközelítően négymilliárd forint bruttó nyilvántartási értékű ingatlanhoz. Az intézkedés célja, hogy a helyhatóságok eredményesebben tudják ellátni feladataikat. Az önkormányzatok eldönthetik azt, hogyan hasznosítják ezeket az ingatlanokat, például sport-, kulturális, szociális célokra. A kormány szándékai szerint a szabályozás jövőre kedvezőbb lesz: ha az önkormányzatok ingatlanjaikat el akarják adni, a teljes bevétellel rendelkezhetnek. Mostanáig az összeg felét be kellett fizetni az államkasszába. *(A témára januárban visszatérünk)*

Hiányzik a pénz a béremeléshez

Becsapottnak érzik magukat az önkormányzatok, mert a kormány 2005-re nem biztosítja a közalkalmazottaknak béremeléshez a fedezetet – jelentette ki *Gémesi György*, a Magyar Önkormányzatok Szövetségének elnöke. Álláspontja szerint az önkormányzatok a növekvő feladatok és az egyre szűkülő források miatt mindinkább a szakadék szélére kerülnek. Így bizonytalanná válik az oktatási, az egészségügyi, a szociális és más feladatok ellátása, illetve a közalkalmazottak fizetésemelése. A MÖSZ – egyetértésben a másik hat önkormányzati szövetséggel – szeretné elérni, hogy a kormány a bérek emeléséhez a költségvetésben különítsen el keretet.

Működésképtelen önkormányzatok

Összesen 138, önhibáján kívül hátrányos helyzetű önkormányzat kap mintegy 800 millió forintos támogatást az idei második ütemben. A központi költségvetés egész évre 12 milliárd forintot tervezett a forráshiányos települések működésének támogatására, de az összeg már az első ütemben sem volt elég. Júliusban 1077 önkormányzat csaknem 15 milliárd forintos támogatási igénye bizonyult jogosnak, ezért 3 milliárd forintot már akkor át kellett csoportosítani a korábban lemondott önkormányzati forrásokból. Most a második ütemű kiegészítő támogatást szintén a fel nem használt állami hozzájárulásokból fizetik ki. A helyhatóságok még ebben az évben megkapják a pénzt.

Az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű önkormányzatok közé azok tartoznak, amelyek kötelező feladataikat sem tudnák ellátni kiegészítő állami támogatás nélkül. Az önkormányzati szféra súlyos finanszírozási anomáliáit mutatja, hogy a helyhatóságok több mint harmada alapvető működését sem tudná biztosítani a normatívákból és saját költségvetéséből. A működésképtelen önkormányzatok magas száma évek óta gond, bár 2003-ban kissé csökkent, azóta pedig stagnál a támogatásra szoruló települések száma. Az idei adatok csaknem megegyeznek a tavalyiakkal.

Új hitelprogramok

Az önkormányzati infrastruktúra-fejlesztési hitelprogram – hiánypótló módon – a rendszerváltás óta az első olyan általános célú hitelprogram, amely 20 éves futamidővel a teljes önkormányzati beruházási célrendszer támogatva ad módot a települési infrastruktúra minőségi fejlesztésére. A programot a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Magyar Fejlesztési Bank Rt. közreműködésével indította útjára, s a kedvező kölcsönök december elsejétől igénybe vehetők. Az önkormányzatok számára biztosított hitelek esetében különösen jelentős, hogy az alpinfrastruktúra-fejlesztések felgyorsítása érdekében a ma elérhető 4,6 százalékos legalacsonyabb kamaton van mód a települések életében kiemelten fontos beruházások támogatására. A helyhatóságok 10 százalékos saját erő biztosításával juthatnak forráshoz a tervezett fejlesztés költségeinek 90 százalékáig.

A hitelprogram által finanszírozható területek:

„A” hitelcél

- ivóvízminőség javítását szolgáló beruházások
- szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási beruházások
- csapadékvíz-elvezetést szolgáló beruházások
- települési szilárd hulladékok kezelésével kapcsolatos beruházások
- árvízi és belvíz elleni védekezéshez kapcsolódó beruházások

„B” hitelcél

- helyi közutak építése
- megújuló energiaforrások hasznosításával kapcsolatos beruházások
- közvilágítási és önkormányzati intézmények belső világítási hálózatának fejlesztése, korszerűsítése
- önkormányzati tulajdonú létesítmények felújítása
- egyéb rendezési tervekhez kapcsolódó infrastrukturális beruházások
- valamint egyéb, az önkormányzatok részére előírt feladatok teljesítéséhez szükséges infrastrukturális beruházások megvalósítása.

A 10 százalékos saját erőt képezheti hazai és európai uniós támogatás is. A *hitel futamideje legfeljebb 20 év*, maximum 3 év türelmi idővel. A kamat „A” *hitelcél esetén* 3 havi EURIBOR + legfeljebb évi 2,5 százalék (maximum 4–5 százalék/év), „B” *hitelcél esetén* 3 havi EURIBOR + legfeljebb évi 3,5 százalék (maximum 5–6 százalék/év). A törlesztés negyedéves ütemezés szerint egyenlő összegekben történik.

Söpri az utcát az utcaseprők, ... hevesen sepernek, sohasem pihennek...

Hofi Géza nótáját dúdolom, miközben a hulladékgazdálkodási törvény csomagolóanyagra vonatkozó részét olvasom. Nagyon fontos, mindenkit érint: engem, mint kiadót, hiszen júliustól a termékdíj költségével is számolnom kell. De érinti a helyi önkormányzatot és érinti a lakosokat is. Mondhatjuk, közügy.

Magyarországon évente mintegy 800 ezer tonna csomagolóanyag kerül forgalomba. A hulladékgazdálkodási törvény előírása értelmében a hulladékká vált csomagolóanyagokat hasznosítani kell. Ez a kötelezettség azt jelenti: a gyártók és forgalmazók az általuk előállított, vagy forgalomba hozott összes csomagolóanyag 50 százalékát kötelesek begyűjteni, bizonyos anyagfajtákra előírt mennyiségben pedig anyagában hasznosítani. Ezt a feladatot saját maguk, vagy az általuk létrehozott úgynevezett koordináló szervezetek révén is teljesíthetik, ebben az esetben 2005 januárjától mentesülnek a termékdíjfizetési kötelezettség alól.

A mentességnek azonban van egy további feltétele is, mégpedig az, hogy a visszagyűjtött hulladéknak a lakosságtól származó, szelektíven begyűjtött hulladékot is tartalmaznia kell. Ennek mennyiségét a korábbi szabályozás nyolc százalékban állapította meg, a most készülő kormányrendelet viszont az önkormányzatok által – a közszolgáltatás keretében – begyűjtött lakossági szelektív hulladékok (papír, műanyag, üveg, alumínium stb.) teljes mennyiségének kötelező átvételét javasolja.

A rendszer működéséről

A gyártó, forgalmazó vállalkozások *koordináló szervezeteket* hoznak létre, hogy helyettük a hulladékká vált csomagolóanyagokat visszagyűjtsék és hasznosítsák. A koordináló szervezetek, az önkormányzatok jóváhagyásával szerződést kötnek a lakossági szelektív hulladékgyűjtést végző, többségében az önkormányzatok által létrehozott városgazdálkodási feladatokat ellátó gazdasági társaságokkal, vagyis a *közszolgáltatókkal*. A közszolgáltatók a gyűjtőszigetekről, hulladékudvarokból, vagy a házaktól közvetlen begyűjtés útján származó csomagoló hulladékot begyűjtik, válogatják, bálázzák, majd elszállítják a koordináló szervezetek által kijelölt hasznosítókhöz, ahol a hulladék valamilyen formában hasznosul, nem kerül a hulladéklerakókra.

A rendszer szervezéséről

A koordináló szervezetek és az önkormányzati szövetségek Hasznosítást Koordináló Tanácsot hoznak létre. Ez a tanács jogosult arra, hogy meghatározza azokat a díjakat, amelyeket a következő évben a koordináló szervezetek a begyűjtött és hasznosított lakossági szelektív hulladék egységnyi mennyisége után fizetnek. A díjat úgy kell megállapítani, hogy az fedezze a szelektív gyűjtés, válogatás, bálázás és elszállítás teljes költségét. Az önkormányzatok minden év október 10-éig ajánlhatják fel következő évi szelektív hulladékokat a koordináló szervezetnek. Amennyiben ezt elmulasztják a teljes mennyiség és annak költsége az önkormányzatokat terheli!

A finanszírozásról

A koordináló szervezetek, a lakossági szelektív hulladék hasznosított mennyisége után szolgáltatási díjat, a hasznosítók pedig hasznosítási díjat fizetnek a közszolgáltatóknak. A közszolgáltató köteles ezt az összeget elkülönítetten nyilvántartani, és a lakossági hulladékdíjak megállapításánál mint csökkentő tételt kimutatni.

A 2005. évi számadatok

Jövő évben várhatóan 400 ezer tonna csomagolási hulladék hasznosításával kell számolni. Ebből mintegy 16 ezer tonna a lakossági szelektív hulladékgyűjtésből kerül majd ki. (Ez a mennyiség a 2004. évi adatokra vonatkozó becslésből származik.) A koordináló szervezetek a lakossági szelektív hulladékok begyűjtésére és előkezelésére 750 millió forintot, a felvilágosító, tudatformáló munkára hozzávetőlegesen 250 millió forintot fordítanak.

A tét óriási! Ma, amikor az európai uniós elvárásoknak megfelelő települési hulladékkezelés kötelező önkormányzati feladat – melyet nem segít normatív támogatás, ráadásul a kötelező közszolgáltatás díja nagyságrenddel marad el annak költségeitől – egyáltalán nem mindegy, hogy a jelentős költséggel működtetett lakossági szelektív hulladékkezelést ki fizeti meg. Nem mindegy, hogy ez tovább fokozza a lakossági terheket vagy a teljes költséget az fedezi, akit erre a törvény is kötelez! Megjegyzem, így is csak az összes csomagolóanyag ötven százalékának begyűjtésére köteles a gyártó, illetve a forgalmazó, a többi teher az önkormányzatoknál marad. Nem mindegy tehát, hogy az önkormányzati szövetségek milyen szerződési feltételekben állapodnak meg a koordinálókkal az átvételi díjakról és a rendszer zavartalan működtetéséről! *(Információink szerint, lapzártánkig még nem írta alá a megállapodást a hét önkormányzat érdekszövetsége.)*

Csy-kó

• Meg kellene végre határozni, mi az önkormányzás minimuma – jelentette ki a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének főtít-

kára egy szakmai fórumon. Zongor Gábor szerint az önkormányzatok egyre nagyobb számban kiszolgáltatottak a mindenkorai költségvetésnek. A fejlesztéseket is az határozza meg, milyen pályázati lehetőségek vannak, s nem az, hogy mire lenne szükség. A működési források tekintetében is egyre növekszik a különbség az egyes települések között. Ezért kell meghatározni az önkormányzati közszolgáltatások minimum-feltételeit, s ezt finanszírozni kellene a központi költségvetésnek.

• Eurorégiós költségvetés. Elfogadta a jövő évi költségvetését a Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió. A magyarországi Bács-Kiskun, Csongrád és Békés, a romániai Arad, Temes, Hunyad és Krassó-Szörény megyéket, valamint a Vajdasági Autonóm Tartományt tömörítő szövetség a működésére több mint 120 ezer eurót irányzott elő, amelyet a tagszervezetek adnak össze. A jövő évi munkaterv szerint kiemelkedő esemény lesz az a határ menti találkozó, ahol a tervek szerint a három ország külügyminisztere is részt vesz. Az eurorégió készülő stratégiai tervei között szerepel a Szeged-Temesvár közötti vasútvonal megépítése, ám ez a beruházás meghaladja a régiós együttműködés kompetenciáját. A stratégiai terv a jövő év közepére elkészül, s a remények szerint annak alapján pályázhat majd a régió uniós forrásokra.

• Társulások feladatellátás. Az aprófalvas és előregedő megyékben csak a kistérségek segítségével valósítható meg hatékony szociális ellátás. A nyugat-dunántúli szociális szakemberek és zalai civil szervezetek tanácskozásán elhangzott: Vas és Zala kistételepüléseiben magas az előregedő lakosság aránya, az időseket befogadó gondozóintézmények zsúfoltak, és kiépítetlen a gyermek-felügyeleti hálózat. A társulások szociális ellátási formák száma kevés, s azok sem elég hatékonyak, mert gyakran 40–50 települést fognak át. Források hiányában a régió civil szervezetei alig tudnak szociális ellátási szerződést kötni az önkormányzatokkal. A régió szociális szakembereinél a túlképzettség és a hiány egyszerre van jelen. A városi intézményekben az ellátottság megfelelő, de ösztönzők híján a községekben alig van képzett szakember. A résztvevők alapkérdésnek neveztek a civil és önkormányzati szervezetek uniós kívánalmaknak megfelelő összefogását, partnerségét.

Korszerű hulladékgyűjtés uniós támogatással

Cegléd, Kecskemét és a környező települések a 2000-ben határozták el, hogy létrehozhatnak egy korszerűbb, komplex hulladékgyűjtési rendszert a jelenlegi, nem hatékonyan működő rendszer kiváltására. A projekthez csatlakozó 48 település felkérésére a projekt gesztora Cegléd önkormányzata lett.

A rendszer fontos célja a régióban élő emberek életfeltételeinek javítása, a védett természeti értékek óvása, a jelenleg működő szeméttelések által okozott környezetszennyezés megszüntetése, felszámolása, illetve a rekultiváció. Emellett az új technológiák, termelési és munkakultúra bevezetése és meghonosítása a régióban, a hulladékgyűjtésben és -lerakásban használatos géppark és a létesítmények fejlesztése, a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése, az újrahasznosítható anyagok visszanyerése, hulladékválogató művek létesítése a szelektíven gyűjtött hulladék utóválogatására, komposztáló telep létesítése a szerves anyag hasznosítására és a hulladék szervesanyag-tartalmának csökkentése céljából, valamint egy új, korszerű regionális szilárdhulladék-lerakó létesítése.

A települések által létrehozott konzorcium sikeresen pályázott az Európai Unió ISPA előcsatlakozási alapjának támogatására, amelyet 2002-ben el is nyert. Az Európai Bizottság és a magyar kormány 2002. április 23-án írta alá az ISPA projekt pénzügyi megállapodását. Ennek értelmében a projekt finanszírozója 50 százalékos arányban az Európai Unió, 40 százalékban a magyar állam, 10 százalékban pedig az érintett önkormányzatok. A beruházás összköltsége 23,739 millió euró (5,93 milliárd forint), ezen belül a megítélt ISPA támogatás mértéke 11,8695 millió euró.

Az ISPA támogatás segítségével a hazai és uniós előírásoknak egyaránt megfelelő hulladékgyűjtési rendszer valósulhat meg, amely közel 365 ezer embert érint. A nagytérség területén évente mintegy 290 ezer köbméter kommunális hulladék keletkezik. A rendszer legfontosabb eleme a szelektív hulladékgyűjtés struktúrájának kialakítása és bevezetése, amely a háztartásokban kezdődik, ahol a különböző hulladékfajtákat egymástól elkülönítve kell majd gyűjteni és a gyűjtőhelyeken a megfelelő konténerekbe elhelyezni. Ezért a régióban 182 hulla-

dékgyűjtő sziget, 10 hulladékgyűjtő udvar, 2 hulladékválogató mű (Cegléden és Kecskeméten), egy lerakó (Cegléden) valamint egy hulladékátalakító (Nagykátán) és egy komposztáló telep (Nagykőrösön) létesül. A projekt keretében 37 régi, környezeti kockázatot jelentő lerakó rekultivációjára is sor kerül.

A támogatási és kivitelezési szerződéseket 2004. július 16-án Cegléden írták alá. Az építési tender győztese a Jan de Nul N.V. vezette konzorcium, amelynek tagja a Hoffmann Rt. és a Geohidroterv Kft. Az eszközbeszerzési tender szállítójárművekre vonatkozó pályázatának nyertese a Renault Trucks Hungaria Kft., míg a szelektív hulladékgyűjtő konténereket Otto Hungaria Kft. szállítja. A mérnöki tender győztese az UTIBER Közúti Beruházó Kft. A projekt keretében folyó tájékoztató munkát a Lichtl Sustainability Communications végzi az érintett települések lakói és a közel húsz ezer vállalkozás körében.

A ceglédi hulladékválogató alapkövét november 26-án rakta le *Persányi Miklós* környezetvédelmi miniszter és *Sós János*, Cegléd polgármestere.

Feloszlatott önkormányzat

Feloszlatta Tápiószelce képviselő-testületét az Országgyűlés. A Pest Megyei Bíróság tavaly márciusban állapított meg összeférhetlenséget a 13 fős testület két tagja esetében. A két képviselő házi-orvosként alkalmazottja volt egy gazdasági társaságnak, amely az önkormányzattal kötött szerződés alapján biztosította az alapfokú egészségügyi ellátást. A két, mandátumot veszített képviselő helyére a listán soron következő két jelölt lépett. A Legfelsőbb Bíróság viszont hatályon kívül helyezte az összeférhetlenséget kimondó döntést, így a képviselő-testületnek 15 tagja lett. A testületen belüli ellentétek azonban úgy elmélyültek, hogy a képviselők tavaly októbertől nem ülészttek, csak az idej költségvetési rendeletről döntöttek, más kérdésben nem. A Belügyminisztérium a többszöri sikertelen megoldási kísérlet után kezdeményezte az önkormányzat feloszlását, amit a kormány, majd az Országgyűlés elfogadott. Feloszlásra eddig csak egyszer, 1992-ben Tiszaderzszen került sor. Az előző ciklusban Hódmezővásárhely eljutott majdnem az eljárás végéig, de végül a közgyűlés kimondta saját feloszlását.